

S I H S 2001-02-21 -2011-02-21

Nu är det dags för idrottshistorikerna att skriva sin egen historia. I år har Skövdes Idrottshistoriska museum funnits i 10 år. Sedan invigningen 21 februari 2001 till idag har museet utvecklats från en tom källarlokal till ett fullfjädrat museum med både olympiska guldmedaljörer och världsmästare. Över 10.000 människor har besökt museet under de 10 verksamhetsåren.

Det första dokument som berättar om Skövdes Idrottshistoriska Sällskaps tillkomst finns i form av anteckningar från ett idrottscafé som hölls på First Resort Billinge hus 27 april 1999. Informella diskussioner hade tidigare förts om att starta en idrottshistorisk förening bland idrottsvänner i Skövde. Vid denna tidpunkt fanns dessutom Westgöta Idrottshistoriska Sällskap och 14 lokala idrottshistoriska sällskap i Västergötland.

Vid nämnda café hade ett 50-tal intresserade personer, representerande ett 20-tal föreningar och organisationer, infunnit sig och alla var enande överens om att även Skövde borde ha ett idrottshistoriskt sällskap. Mötet beslöt att tillsätta en interimsstyrelse bestående av följande personer:

Börje Weiler
Rune Ström
Tage Ekfeldt
Solveig Sundequist
Tora Johansson
Björn Johansson
Gösta Hermansson

Arbetsuppgifterna för interimsstyrelsen var inledningsvis många. Arbetsgrupper av olika slag fastställdes, medlemmar värvades, stadgar framarbetades, material insamlades, föreningens logotype utarbetas av konstnären Berndt Jutemar, mm.

Det formella bildandet av Skövdes Idrottshistoriska Sällskap (SIHS) skedde i samband med föreningens första årsmöte den 29 september 1999. Till styrelse valdes Börje Weiler (ordförande), Solveig Sundequist, Tage Ekfeldt, Torsten Björkeröth, Björn Johansson, Tora Johansson och Knut Nilsson. Medlemsavgiften fastställdes till 50 kr/år. Mötet fastslog mål för den kommande verksamheten:

- Deltagande i 30-årsutsällningen på Billingeus, december 1999.
- Uppbyggande av ett idrottsmuseum till Skövdes 600-årsjubiléum.
- Uppstart av regelbundet återkommande idrottsmöten (s.k idrottscafé)

Tidigt god ekonomi

Tidigt var föreningen inriktad på att försöka få till ett idrottshistoriskt museum. Inledande kontakter med Billingeus vd Jaanus Schiedat hade tagits redan av interimsstyrelsen. Inför Billingeus 30-årsjubiléum 2000 fick föreningarna i Skövde uppdraget att på en enkel skärm visa föreningens historia. Utställningen kom successivt att byggas upp för att senare bli permanent i den på Billingeus avsedda museilokalen.

Skövde Idrottshistoriska sällskap kunde redan vid sitt tredje styrelsemöte den 25 november 1999 uppvisa en god ekonomi. Den ekonomiska rapporten berättar att föreningen hade 15.000 kr på banken och 1295 kr i kassan. Bland tidiga sponsorer återfanns Anders och Christer Rapp med 10.000 kr och Börje Weiler 5.000 kr. Föreningen har 29 medlemmar och 12 väntar på att få komma med.

En av de viktigare uppgifterna för föreningen 2000 var som sagt att bygga upp museilokalen på Billingeus. Studiebesök gjordes bl a i Tidaholms idrottshistoriska museum och på I 17:s försvarsmuseum i Uddevalla där glasmontrar inköptes. Glasmontrarna kompletterades med bokhyllor från Skaraborgsbankens styrelserum samt bord och stolar från Lions klubb i Skultorp. Föreningen hade nu kommit igång med tisdagsträffar för medlemmarna där man jobbade med i ordningsställandet av museilokalen. I det arbetet tillfrågades även Skövde museums chef, Göran Lundh, som bistod med kunskap om rutiner för att ta emot föremål, hur de förvaras och arkiveras.

Dags för invigning av museet

Den 21 februari 2001 var det så äntligen dags att inviga Skövdes Idrottshistoriska museum inför drygt 100 personer. Bandklippningen gjordes av Westgöta Idrottshistoriska sällskaps ordförande Kjell Johansson under högtidlig 600 års-jubiléumsfanfar. Bland gratulanterna fanns bland andra Skövde

kommun. Museet kom nu fortsättningsvis att byggas upp och nya saker strömmade under året in vilket gjorde att museet ständigt ändrade utseende och karaktär. Totalt besöktes museet av 1300 besökare från den 21 februari tills årets slut. Öppettiderna var 9-12 varje helgfri tisdag. Museet tog även emot grupper på avtalade tider, bl a i samband med Västergötlands Idrottsförbund regionmöte, gamla klassträffar samt även ett 100-tal skolbarn i åldern 7-9 år från Norrmalmskolan i Skövde. Den 10 mars var SIHS värd för Westgöta Idrottshistoriska Sällskaps årsmöte på Billingeus.

I takt med att museet fortsatte att växa var det dags att ta i tur med nästa stora projekt – en film om Skövdes idrottshistoria. En foto- och filmgrupp tillsattes och de ekonomiska förutsättningarna säkrades genom att föreningen fick pengar från Europeiska socialfonden (ESF) 70.000 kr och Skövdes 600-årsjubiléum 10.000 kr. I ett tidigt skede av arbetet kopplades Rune Carlsson, RC – Industri Foto in. I ett kostnadsförslag beskriver Rune Carlsson det omfattande arbetet med filmen. Här handlar det om olika idéer, grundmanus, körschema, idéer till bildsättning, bildmanus, urval av lämpliga bilder, film eller video, eget filmande, tids-coder, förredigering, effekter, musikinslag, speakerljud, videoredigering, ljudredigering, etc. Kostnadsförslaget för filmen låg mellan 50.000 – 60.000 kr. I redaktionen medverkade även Jan Larsson, SLA, Rune Ström, Börje Weiler och Bengt Säll som också stod för speakertexten.

Filmprojekt blir verklighet

Filmen som kom att få namnet *”Idrott i Skövde förr och nu”* premiärvisades i ”Lilla Teatern” på Billingeus den 23 september 2002 inför en publik på drygt 100 personer. Filmen som spänner över mer än 100 år i Skövdes idrottshistoria är på 18 min och 59 sekunder, fick ett mycket positivt mottagande av såväl publik som massmedia. Filmen har därefter förevisats i olika sammanhang, bland annat på flera äldreboenden till gamlingarnas förtjusning.

I årsberättelsen från 2002 berättas att medlemsantalet nu stigit till 130 personer och att man uppskattar att cirka 3.000 personer har besökt museet sedan starten 21 februari 2001. Under 2002 fick föreningen också en permanent utställningsplats på Arena Skövde. Ett annat bra tillfälle att sprida PR kring det nya museet gavs den 2 april 2003 då Radio Skaraborgs Önskeronden sändes från museet med Claes Astin vid mikrofonen. Astin lotsade lyssnarna genom programmet med sedvanlig briljans och intervjuade flera framstående idrottspersoner såsom Elis Furhoff, Petrus Kastenman, Tage Ekfledt, Sonja Johansson, Aina Börjesson m fl. Givetvis intervjuades även föreningens ordförande Börje Weiler som fått Skövde kommuns föreningsledarstipendium för 2002 för sitt uppoffrande arbete med föreningen och uppbyggandet av museet.

I årsberättelsen 2003 konstateras att muséet fortsätter att utvecklas. Under året presenterades klassiska evenemang som ”24-timmars på skidor”, ”Billinge-Bragden”, O-ringen 2002 i Skövdeområdet, Skövde Fotbollsdomarklubb, Skövde Handbolls flickor. Väggarna pryds numera också av en autografsamling som kommer att kompletteras under åren. Bland autograferna finns bl a Wilma Rudolph, Ralph Boston, Arthur Ashe, Vitas Gerulaitis, ”Henry ”Garvis” Carlsson, Ingemar ”Ingo” Johansson m fl. Stor framgång har det även varit med filmen *”Idrott i Skövde förr och nu”* som visats på ett 15-tal av Skövdes äldreboenden och i samband med Matfestivalen. Över 400 personer passade på att se filmen i Skövdes stadsmuseums lokaler vid Hertig Johans torg.

Informationsbroschyr om museet

Året därefter, 2004, besöks museet av cirka 2.000 personer. Öppettiderna utökas med förutom tisdagsförmiddagarna att museet även är öppet den första söndagen i månaden mellan 10 – 13. Föreningen har nu funnits i fem år och vissa förändringar vad det gäller ledamöter i styrelsen har skett. Till årsmötet 2004 hade valberedningen bestående av Knut Nilsson, Nils Hellman och Stig Aaby-Ericsson föreslagit årsmötet att utse styrelse i form av Börje Weiler, Nils Larsson, Solveig Sundequist, Gudrun Dahlberg, Björn Johansson, Ove Claesson och Bengt Säll. En av de viktigare frågorna för 2004 var att föreningen begärde utträde ur Westgöta Idrottshistoriska Sällskap då man bedömer att den dyra medlemsavgiften inte tillför något meningsfullt i utbyte. En reklambroschyr har tagits fram med hjälp av elever på mediaprogrammet på Västerhöjdsgymnasiet och Stafett Reklambyrå. Broschyren distribueras till bl a idrottsklubbarna i Skövde och andra intressenter. Museet pryds numera av presentationer av Arne ”Månstrålen” Selmosson, Skövde AIK:s klassfotboll och Karl-Erik ”Kruska” Karlsson. På gång är presentationer av handbollsprofilen Roger ”Ragge” Carlson och handbollsdomarparet Bernt Kjellquist och Bo ”Bajto” Johansson. De sistnämnda kom under 2005 att ha ett uppskattat kåseri i samband med samarrangemang mellan Garnisionsmuséet och SIHS kallat *”Idrott & Försvar”*. Under 2005 hände det unika att bägge Skövdeklubbarna i handboll, IFK Skövde Handboll på herrsidan och Skövde Handbolls flickor på damsidan, gick till SM-final i Globen i Stockholm. Bägge lagen förlorade knappt till många uppresta skövdebors besvikelse. På muséet iordningställdes en utställning med bl a gemensamt lagfoto på de bägge SM-finalisterna.

Dags för idrottsgala

2006 firade museet 5-årsjubileum med besök av bl a representanter från handbollsklubbarna. Skövde hade detta år i januari fått sin första Idrottsgala arrangerad av Skövde kommun. SIHS blev representerat i

nomineringskommittén genom ordföranden Börje Weiler, Solveig Sundequist och Bengt Säll. Pristagarna på galan erhöll en statyett i miniatyr av Vitalis som finns utanför Arena Skövde, utformad av konstnären Berndt Jutemar. Senare under året iordningställdes en presentation av Idrottsgalan och dess pristagare på museet. Andra uppmärksammade arrangemang under året var 50-årsjubiléet av Petrus Kastenmans olympiska guld i fälttävlan vid ryttarolympiaden i Stockholm 1956 och att SIHS tillsammans med övriga museer i Skövde anordnade ett "Museirally" på pingstdagen den 4 juni. Mot slutet av året, 10 – 12 november, förlade Riksidrottsförbundet sin stora konferens "*Riksidrottsforum*" till Billinge hus med 770 deltagare, Många av dessa besökte museet med Riksidrottsförbundets ordförande Karin Mattsson i spetsen.

Samarbetet med Garnisonsmuseet fortsatte i olika former under 2007. Den 3 oktober genomfördes en gemensam resa mellan museerna till Riksidrottsmuseet på Djurgården i Stockholm. 44 personer deltog i denna "premiärresa" vilken skulle följas av fler de kommande åren. Under året uppmärksammades Skövde IK:s 50-årsjubileum och IFK Skövdes 100-årsjubileum. Vidare tillkom nya utställningar med Axel "Acke" Eriksson som spelat allsvenskt i fyra sporter samt Skövdefostrade och landslagsmeriterade Oscar Wendt, fotbollsproffs i FC Köpenhamn. Under året avled föreningens kassör, Knut Nilsson, och ersattes av Jan Sandelius. Det totala antalet besökare under året ligger runt 2.000 och medlemsantalet har stigit till 154 st.

Unikt diplom från OS 1924

Under 2008 är det dags för en ny resa tillsammans med Garnisonsmuseet. Utflyktsmål detta år är Göteborg där besök görs på Göteborgs Idrottshistoriska museum på Kviberg och Areoseum i Säve. Liksom många tidigare år håller föreningen extra öppet i samband med "Friskvårdens dag" på Billinge hus och kan räkna in ett 40-tal besökare. Genom sonen till Rudolf Johansson, 800-meterslöpare vid Olympiaden i Paris 1924, erhåller museet en riktig raritet, ett originaldiplom från olympiaden med bl a baron Pierre de Coubertins namnunderskrift. Till föreningen skänks även ett unikt exemplar av en samling gamla Olympiadaffischer. Skövde HF vinner detta år SM-guld i handboll vilket uppmärksammas på museet. Bland många besökare på museet detta år så återfinns bl a världsmästarinnan i bågskytte 1958, Sigrid Johansson 93 år, tävlandes för Skövde Bågskytteklubb. Sigrid besökte fram till sin död 2010 museet flera gånger,

2009 var det dags för den tredje gemensamma resan mellan SIHS och Garnisonsmuseet. Den här gången gick resan till Gullspång, Degerfors och Örebro. I Gullspång besöktes Frans G Bengtssons minnesbibliotek. I Degerfors var förstas målet fotbollsmuseet alldeles i anslutning till klassiska Stora Valla.

Resan avslutades i Örebro där resenärerna fick ta del av racerföraren Ronnie Petterssons om än korta men mycket framgångsrika karriär i formel 1 – cirkusen. Föreningen påbörjade detta år att samla material kring Helena Jansson, IF Hagen, som vuxit fram som svensk orienterings stjärnskott på damsidan med fantastiska resultat på VM, NM och SM. Besöksfrekvensen på museet har under året varit god, cirka 2100 personer har besökt museet, däribland olympiska kanotisten Tord Sahlén från Hofors och landslagsmeriterade i både cykel och skidor, Merie Bodelid, från Borås. SIHS var också representerat vid en ceremoni i Götene kommun för att hedra minnet av Arne Selmosson.

Dubbel OS-guldmedaljör och världsmästarinna

Under 2010 gjordes montern med Helena Jansson klar och hon fick under året sällskap av dubbel OS-guldmedaljören på skidor Marcus Hellner. Hellner är som bekant från Lerdala där han fick sin grundutbildning på skidor i tidiga år. Vårens medlemsresa gick detta år till Örebro där besök gjordes på Behrns arena. Vidare besöktes Volkswagen-museet i Pålshoda samt Lithells korvfabrik. Ordföranden Börje Weiler och sekreteraren Nils Larsson deltog vid i Idrottshistoriska Riksförbundets årsmöte i Stockholm. Diskussioner har förts med Westgöta Idrottshistoriska Sällskap angående eventuellt nytt medlemskap för SIHS.

Skövde 23 mars 2011

Bengt Säll

.